

GRADUAAT IN DE JURIDISCH- ADMINISTRATIEVE ONDERSTEUNING

KATHOLIEKE HOGESCHOOL VIVES NOORD

TOETS NIEUWE OPLEIDING OP MAAT VAN DE EIGEN REGIE •
BEOORDELINGSRAPPORT

20 NOVEMBER 2021

1	ABSTRACT	5
2	RAPPORTAGE VAN HET ONDERZOEK VAN DE COMMISSIE	6
2.1	Vooraf	6
2.2	Wat beoogt deze opleiding?	6
2.3	Op welke manier wil VIVES hogeschool de beoogde doelen bereiken?	7
2.3.1	Leerresultaten	7
2.3.2	Opleidingsprogramma	7
2.3.3	Onderwijsproces	9
2.3.4	Personeel	11
2.3.5	Interne kwaliteitszorg	12
3	OORDEEL	13
	BIJLAGE 1: ADMINISTRatieve GEGEVENS VAN DE INSTELLING EN DE OPLEIDING	15
	BIJLAGE 2: OPLEIDINGSSPECIFIEKE LEERRESULTATEN	16
	BIJLAGE 3: SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIE	19
	BIJLAGE 4: PROGRAMMA VOOR DE DIALOOG MET DE OPLEIDING	20
	BIJLAGE 5: VERANTWOORDING	22
	BIJLAGE 6: OVERZICHT VAN HET BESTUDEERDE MATERIAAL	23

1 Abstract

De Katholieke Hogeschool VIVES wil op de Campus in Brugge een opleiding organiseren tot grauaat in de juridisch-administratieve ondersteuning. De opleiding zal deel uitmaken van het studiegebied Handelswetenschappen en bedrijfskunde en komt tot stand in nauwe samenwerking met de afstudeerrichting rechtspraktijk van de bacheloropleiding bedrijfsmanagement.

De NVAO-commissie die deze aanvraag onderzocht, beoordeelt de potentiële kwaliteit van de nieuwe opleiding als geheel als voldoende.

De nieuwe opleiding richt zich voornamelijk op leerlingen tso of bso. Ook werkenden kunnen deze opleiding volgen, maar door het grote aandeel van het werkplekleren en doordat de opleiding (voorlopig) niet in avondonderwijs wordt ingericht, zal het aandeel werkende studenten beperkt zijn.

Het gaat om een beroepsgerichte opleiding die studenten van in het begin via het werkplekleren laat meewerken in traditionele juridische sectoren als notariaten, griffies, advocaten- en gerechtsdeurwaarderskantoren maar ook in juridische afdelingen van o.a. personeelsdiensten, sociale secretariaten, verzekeringskantoren en overheidsdiensten. Studenten en afgestuurde gegradueerden (niveau 5) kunnen in deze sectoren de juridisch geschoolde bachelors (niveau 6) en masters (niveau 7) ondersteunen.

Studenten wisselen werkplekleren af met het volgen van lessen op de hogeschool. Op een praktijkgerichte manier krijgen ze inzichten in de basisbeginselen van een aantal rechtsdomeinen. Verder leren zij een aantal communicatieve en digitale vaardigheden aan die ze nodig hebben in de beroepssectoren waarin ze terecht zullen komen.

De commissie heeft op basis van het informatiedossier bijkomende vragen gesteld aan directie, docenten, studenten en vertegenwoordigers van het werkveld. De toelichtingen die gegeven werden tijdens het locatiebezoek – in een open en constructieve sfeer – vormden een overtuigende aanvulling bij de vragen die de commissie had na het doornemen van het goed informatiedossier. De commissie waardeert o.m. de grondige voorbereiding van het dossier, de grote aandacht die er is voor de samenwerking met het werkveld en voor de opleiding van de mentoren.

Ze heeft de volgende aanbevelingen:

- aandacht besteden aan het afstemmen van lessen, lesmateriaal en professionalisering op het grauaatsniveau;
- ervoor waken dat de theoretische basis voldoende is om op de werkplek te kunnen functioneren én er bij te leren;
- het werkveld blijven betrekken zodat evoluties verwerkt worden in het curriculum;
- aandacht hebben voor deontologie en ethiek in het curriculum;
- geregeld aftoetsen van opleiding en profiel teneinde te voldoen aan de internationale eisen met betrekking tot niveau, inhoud en oriëntatie;
- mogelijkheden verkennen om in de toekomst een aanbod te voorzien dat nog sterker is afgestemd is op werkenden.

2 Rapportage van het onderzoek van de commissie

2.1 Vooraf

De commissieleden namen het door Katholieke Hogeschool VIVES bezorgde Informatiedossier door en deelden hun eerste indrukken met elkaar.

Tijdens twee vergaderingen die voorafgingen aan het locatiebezoek op 28 oktober 2021 bespraken ze welke bijkomende vragen ze zouden stellen aan de verschillende doelgroepen gedurende het plaatsbezoek.

De commissie vindt de gekozen aanpak en de onderliggende visie over het algemeen overtuigend. Het dossier in combinatie met de gesprekken geeft blijk van een logisch-coherent verhaal. De grote nadruk op het werkplekleren en de uitdaging om de leerresultaten actueel en op niveau 5 te houden, geven aanleiding tot een aantal bezorgdheden die stuk voor stuk besproken konden worden tijdens het locatiebezoek.

Onderstaande rapportage bevat elementen die tot uiting zijn gekomen in het informatiedossier, in de voorafgaande vergaderingen en in het locatiebezoek.

2.2 Wat beoogt deze opleiding?

De Katholieke Hogeschool VIVES heeft de intentie om op de Campus in Brugge een opleiding te organiseren tot **graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning**. De opleiding wordt ingebed in het studiegebied Handelswetenschappen en bedrijfskunde en komt tot stand in nauwe samenwerking met de afstudeerrichting rechtspraktijk van de bacheloropleiding bedrijfsmanagement, een opleiding die al heel wat jaren op de hogeschool wordt ingericht. Ook het werkveld en de onderwijsondersteuners van de hogeschool werden en worden sterk betrokken.

De opleiding kadert binnen de beroepskwalificatie (BK) 'juridisch deskundige' en is gebaseerd op de door de Vlaamse Regering goedgekeurde onderwijskwalificatie 'graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning' en de gevalideerde domeinspecifieke leerresultaten (DLR). De DLR zijn door de NVAO gevalideerd op 18 februari 2019.

VIVES wil met deze nieuwe opleiding de zogenaamde **leerladder** verstevigen: door een graduaat (niveau 5) toe te voegen – een niveau dat tot nu toe niet werd aangeboden in de provincie West-Vlaanderen – aan de al binnen VIVES bestaande opleiding rechtspraktijk voor de professionele bachelor en de door de KULAK georganiseerde academische bachelor in de rechten (beide niveau 6) ontstaat een sterk aanbod op gediversifieerde onderwijsniveaus. Daardoor kan elk talent zich op het juiste niveau kan ontplooiën, en bovendien kan men makkelijk opklimmen naar een hoger niveau ('opzalmen') en desgevallend afdalen naar een lager niveau. Vertaald naar **leerresultaten** gaat men ervan uit dat een master in staat is om complexe juridische problemen op te lossen, terwijl de 'rechtspracticus' (bachelor) eenvoudige juridische problemen kan oplossen; de gegradueerde zorgt dan voor het voorbereidend of veeleer administratief werk.

Doel is een **beroepsgerichte opleiding** te voorzien die studenten van in het begin laat kennismaken met én meteen laat meewerken in de sectoren waarin zij na hun afstuderen aan de slag kunnen gaan, meer bepaald via een doorgedreven systeem van **werkplekleren**. Het gaat dan over traditionele juridische sectoren als notariaten, griffies, advocaten- en gerechtsdeurwaarderskantoren maar ook over de juridische afdelingen van o.a. personeelsdiensten, sociale secretariaten, verzekeringskantoren en overheidsdiensten. In al deze sectoren kunnen studenten in opleiding en afgestuurde gegradueerden de juridisch geschoolde bachelors en masters ondersteunen.

Zowel de hogeschool zelf als de vertegenwoordigers van het werkveld geven aan dat er een zeer grote vraag is naar dergelijke profielen ('war on talent'). Masters maar ook bachelors zijn vaak te hoog gekwalificeerd voor dergelijke taken, waardoor ze niet aan boord blijven in de sectoren die hen inschakelen voor stages.

Qua **instroom** richt VIVES zich voornamelijk op leerlingen uit het technisch of beroepsonderwijs. Doordat de opleiding alleen in dagonderwijs wordt opgestart, is het inderdaad weinig waarschijnlijk dat men veel zij-instromers zal aantrekken. Het intensieve werkplekleren is immers moeilijk combineerbaar met het uitoefenen van een job (in een andere sector). De commissie wijst erop dat aandacht voor werkstudenten belangrijk is in het kader van levenslang leren (wat overigens ook decretaal bepaald is), wat de hogeschool volop beaamt. Hun intentie is om dit gefaseerd aan te pakken, waarbij gestart wordt met dagonderwijs om de trajecten in de toekomst verder uit te breiden.

2.3 Op welke manier wil VIVES hogeschool de beoogde doelen bereiken?

2.3.1 Leerresultaten

VIVES hogeschool heeft ervoor gekozen om de **13 domeinspecifieke leerresultaten (DLR)** te laten samenvallen met de **onderwijsspecifieke leerresultaten (OLR)** en ze te vertalen naar **gedragsindicatoren** (zie bijlage 2). Kenmerkend voor niveau 5 is immers dat het om arbeidsmarktgericht vervolgonderwijs gaat met een sterke praktische finaliteit. De gedragsindicatoren maken de te bereiken leerresultaten concreet en waarneembaar voor alle betrokkenen: docenten en werkveldpartners, en natuurlijk ook voor de studenten.

Wat de gedragsindicatoren betreft, wijst de commissie op het belang om deze indicatoren actueel te houden. Internationale benchmarking is dus nodig, evenals een permanente afstemming met het werkveld zodat aansluiting bij recente ontwikkelingen verzekerd is. Bedoeling van VIVES is om de internationale benchmarking in de toekomst verder uit te bouwen.

2.3.2 Opleidingsprogramma

De opleiding omvat **120 studiepunten** en wordt in een modeltraject georganiseerd over twee academiejaren (twee opleidingsfasen) van elk 60 studiepunten. Het **opleidingsprogramma** bestaat uit **vier inhoudelijke leerlijnen** (een leerlijn groepeerde opleidingsonderdelen met een gelijkaardige finaliteit): **juridische vaardigheden, communicatieve en sociale vaardigheden, digitale vaardigheden en werkplekleren**.

Elk opleidingsonderdeel bouwt aan één of meer gedragsindicatoren van de 13 DLR. Dit wordt duidelijk in de zogenaamde 'curriculummap': een schematische voorstelling van welke gedragsindicatoren in welke opleidingsonderdelen nagestreefd én getoetst worden. De curriculummap is ook een belangrijk vertrekpunt voor docenten om de leerdoelen van hun opleidingsonderdeel te bepalen. De student vindt deze leerdoelen terug in de ECTS-fiches.

Eenzijds zijn er opleidingsonderdelen die studenten leren om juridische bronnen te raadplegen ('opzoeken van juridische bronnen', 'verwerken van juridische bronnen') en juridische documenten op te stellen ('juridisch schrijven' en 'schrijfvaardigheidstraining') en anderzijds worden opleidingsonderdelen voorzien die een praktische inleiding bieden op een rechtsdomein.

De commissie ging uitgebreid in gesprek met het instellingsbestuur, de opleidingsverantwoordelijken en de docenten over de leerlijn juridische vaardigheden. Ze stelde o.m. de vraag waarom in het eerste kwartaal van het eerste jaar gestart wordt met **verbintnissenrecht** en niet – zoals men veeleer zou verwachten – met een **inleiding tot het recht**.

De commissie vraagt ze zich af of de studenten, die vrijwel meteen met het werkplekleren starten, op dat moment al over voldoende inzicht beschikken in het juridisch kader en het juridisch jargon. Ze uitte ook de bezorgdheid dat het ontbreken van voldoende kadering en achtergrond bij de werkplekpartners zou kunnen leiden tot een dalend engagement om deze studenten een plaats te geven binnen hun organisaties.

VIVES verklaart deze keuze voor het starten met verbintenissenrecht vanuit het feit dat drie vierde van wat in een inleiding tot het recht behandeld wordt opnieuw aan bod zou komen binnen de andere rechtsvakken, wat de motivatie van de studenten niet ten goede komt en wat men vooral in functie van het beperkt aantal uren niet verantwoord vindt. De keuze viel specifiek op verbintenissenrecht omdat de basis ervan ook voor alle andere rechtsdomeinen relevant is: het brengt de grondbeginselen van het recht bij waarop de verdere opleiding zal steunen.

De commissie begrijpt deze argumentatie – die overigens bevestigd werd in het gesprek met de werkveldpartners – maar vraagt goed te monitoren of deze aanpak in de praktijk standhoudt.

De commissie had geen vragen bij de andere rechtsvakken (straf- en strafprocesrecht, staats- en bestuursrecht, gerechtelijk recht, ondernemingsrecht, familierecht en vermogensplanning, sociaal recht en verzekeringsrecht). Ze lijken inderdaad mooi aan te sluiten bij de sectoren waarin de gegradueerden aan het werk kunnen gaan.

Enige bedenking van de commissie is nog dat er geen vak ethiek of deontologie op het curriculum voorkomt. VIVES gaat ervan uit dat ethische en deontologische aspecten als het ware vanzelf aan bod zullen komen in de juridische vakken, bij het werkplekleren en bij gastsprekers. De commissie vraagt goed te bewaken dat dergelijke kwesties niet pas aan bod zouden komen op het moment dat er sprake is van ethische problemen of deontologische fouten.

In de **leerlijn communicatieve en sociale vaardigheden** is er veel aandacht voor taal, ook voor schrijfvaardigheid. Het gaat dan niet alleen over juridisch taalgebruik, maar eveneens over algemene, professionele communicatievaardigheden zoals het schrijven van mails. Telefoongesprekken voeren, wat de werkveldpartners aanduiden als een vaak voorkomende taak, zal o.m. inge oefend worden via speciaal ingerichte ‘taallabo’-lokalen, zoals de rondleiding uitwees.

De **leerlijn digitale vaardigheden** focust bij de start voornamelijk op Word en Excel. Het vrij hoge aantal uren voor bijvoorbeeld Word (28 uren) wordt aangegeven als een belangrijke basis om efficiënt te kunnen functioneren op de werkplekken. Nadien komen Acrobat, Outlook en Powerpoint aan bod, naast juridische softwarepakketten. Ook op de werkplek zelf leren studenten soms met bijkomende pakketten of tools werken.

De **leerlijn werkplekleren (WPL)** is een bijzonder belangrijk onderdeel van deze opleiding. VIVES kiest er expliciet voor om het werkplekleren te laten plaatsvinden in reële arbeidssituaties in samenwerking met het werkveld en in afwisseling met de onderwijsactiviteiten.

Deze keuze weerspiegelt de visie die zich laat samenvatten in het motto van het studiegebied: *learn to manage, manage to learn*. Het opleidingsconcept ademt een sterk geloof in het ‘al doende leren’, waarbij de studenten leren in de confrontatie met de realiteit en de praktijk van elke dag. Dit gebeurt vanuit “een gefundeerde theoretische basis (*learn to manage*) maar met een grote overtuiging dat bij *manage to learn* de diverse leerinhouden pas echt bekliven.”

Concreet betekent dit dat de studenten elke week gedeeltelijk aanwezig zijn op de campus voor onderwijsactiviteiten en gedeeltelijk op een werkplek actief zijn. In zowel de eerste als de tweede opleidingsfase evolueert de aanwezigheid op de werkplek naar een maximum van drie dagen per week.

Op de werkplek oefenen de studenten enerzijds eerder op de hogeschool **aangeleerde competenties** en anderzijds is het de bedoeling dat ze op de werkplek **nieuwe competenties** verwerven.

Om ervoor te zorgen dat er effectief voldoende geleerd wordt, is de leerlijn werkplekieren opgebouwd volgens het principe van toenemende complexiteit en toenemende autonomie. In het onderwijsproces zijn heel wat mechanismen ingebouwd om ervoor te zorgen dat de student effectief voldoende tot leren komt. De commissie vraagt om dit zeker te monitoren eens de opleiding van start gaat, omdat deze doorgedreven vorm van 'al doende leren' een groot engagement vraagt van de mentoren (zie ook verder onder 'Onderwijsproces').

2.3.3 Onderwijsproces

VIVES heeft de intentie om via **gevarieerde werkvormen** de motivatie van de studenten te versterken. In de 'werkvormenmatrix' (opgemaakt voor de eerste 60 studiepunten) wordt deze intentie zichtbaar: naast het onderwijsleergesprek is er ruimte voor rollenspel, cases, individuele en groepsopdrachten, excursies en gastlessen. Binnen de leerlijn juridische vaardigheden ligt veel nadruk op cases en op 'authentieke leertaken' (taken die (sterk) gelijken op de beroepstaken uit de arbeidscontext).

Gevraagd naar de haalbaarheid van een aantal werkvormen in het geval het om grotere groepen studenten zou gaan, bevestigt VIVES dat men groepen opsplitst vanaf 30 studenten. Gezien de ratio docent/student bij de graduaatschommelt rond 1/18 verwacht men geen problemen. Gesprekken met studenten uit het graduaat marketing bevestigen alleszins de doorgedreven begeleiding door hun docenten.

Een belangrijk gegeven is de aansluiting van het **lesmateriaal** bij de noden van de doelgroep (niveau 5). De docenten die les zullen geven in de rechtsvakken van deze opleiding hebben immers geen ervaring met het graduaatsniveau. Het gaat om docenten met elk hun specifieke vakkennis per rechtsdomein, maar didactisch ligt hun ervaring op niveau 6. De commissie hoopt dat zij voldoende ruimte zullen krijgen om lesmateriaal voor te bereiden of desgevallend te ontwikkelen, omdat door de uitgeverijen ontwikkeld lesmateriaal vaak niet afgestemd is op het graduaatsniveau. De docenten geven aan dat het inderdaad de bedoeling is om bij de graduaatsopleiding in nog sterkere mate dan bij de bacheloropleiding te vertrekken vanuit concrete casussen en bovendien minder op uitzonderingen te zullen ingaan.

Los van de juridische vakken vraagt de commissie om voldoende aandacht te hebben voor een aangepaste instructietaal. VIVES merkt op dat taalontwikkeling in het algemeen (hoger onderwijs-taalregister) hoog op agenda staat van het onderwijsbeleid in de hogeschool (er wordt bijvoorbeeld een collega vrijgesteld om taalondersteuning te geven bij de bachelorproeven).

De nood aan kennis van andere talen dan het Nederlands is beperkt, omdat de studenten vooral aan het werk zullen gaan in Vlaanderen. De commissie stelt zich dan ook vragen bij de meerwaarde van de in het kader van **internationalisering** geplande (maar niet verplichte) reis naar de VS. Ook de werkveldpartners geven aan dat internationale ervaring niet aan de orde is. De rechtsdocenten wijzen erop dat het in de praktijk ervaren van een ander rechtssysteem verrijkend is voor de studenten; het taalbad Engels is meegenomen, vermits de studenten dit niet als apart vak krijgen.

Het lijkt de commissie inderdaad relevant om bij internationaliseringprojecten het accent te leggen op het verbreden van het intercultureel denken. Het werkveld stipt aan dat een dergelijke reis de zelfstandigheid kan versterken en de *mindset* kan verbreden, wat zij zien als belangrijke soft skills.

Zoals eerder aangegeven is het **werkplektraject** een wezenlijk onderdeel van de opleiding. Het omvat 41 studiepunten en is gespreid over acht opleidingsonderdelen (één per kwartaal) en een integratieopdracht op het einde van de opleiding. In het eerste kwartaal al gebeurt een werkveldverkenning, waarna de student een keuze maakt. De opleiding faciliteert de sollicitatie. Vanaf kwartaal 2 en 3 werken en leren de studenten twee dagen op de werkplek. In het tweede opleidingsjaar start men meteen met twee dagen per week, om op te bouwen naar drie dagen in het laatste kwartaal.

In principe kiest de student in het tweede jaar voor een werkplek in een andere sector; er kan evenwel een uitzondering gemaakt worden als zowel de student als de werkplek voor continuïteit kiezen.

Gevraagd naar de grootste bezorgdheden over de nieuwe opleiding vermeldt VIVES de **transfer** van wat de student geleerd heeft binnen een bepaalde werkplek of sector naar een andere werkplek of sector. Daarom moet ook voor VIVES zelf het doorbrengen van beide opleidingsjaren op één werkplek de uitzondering blijven. De hogeschool geeft aan in de komende jaren de transfer grondig te zullen monitoren.

De commissie stelt vast dat er heel wat mechanismen zijn ingebouwd om het werkplekleren in goede banen te laten. Zo worden werkplekken op voorhand geïnformeerd via draaiboeken en gescreend via de 'werkplekscan'. De student krijgt ondersteuning van twee begeleiders: de werkplekbegeleider op de hogeschool en de mentor op de werkplek. De aanvankelijke bezorgdheid van de commissie dat de mentoren mogelijk het gewicht van hun takenpakket zouden onderschatten, verminderde tijdens het plaatsbezoek: uit de toelichting van zowel de hogeschool als van de werkplekpartners bleek dat er een goed uitgewerkt opleidingstraject voor mentoren is voorzien. Met ESF-steun werkte men bijvoorbeeld een (vrijblijvende) opleiding van 12 uren uit, ondersteund door filmpjes die de rollen van de mentor verduidelijken: de mentor als gids, instructor, coach en evaluator.

Ook eens de student op een werkplek gestart is, voorziet men een nauwe opvolging. De studenten die tijdens het locatiebezoek aanwezig waren (zowel de graduaatsstudent marketing die al aan werkplekleren had gedaan als de bachelors rechtspraak die stages achter de rug hadden), bevestigden dat de werkplekbegeleider/stagebegeleider kort op de bal speelt en zelfs proactief contact met hen neemt als uit het wekelijks in te vullen Excel-document of uit het portfolio blijkt dat er aandachtspunten zijn.

Het portfolio is een belangrijk instrument; de student rapporteert er over zijn werkzaamheden en taken. Per kwartaal organiseert VIVES een intervisiemoment waarin de studenten samen reflecteren over hun leerervaringen. Het portfolio is tevens de basis voor het evaluatiegesprek dat per kwartaal gehouden wordt tussen student, stagebegeleider en mentor (telkens nadat de student eerst aan zelfevaluatie heeft gedaan). Leidraad bij dat driehoeksgesprek is een document met de gedragsindicatoren die in het betreffende kwartaal moeten gerealiseerd worden.

De aanpak van de evaluatie bij het werkplekleren weerspiegelt de algemene **toetsvisie** die VIVES hanteert voor de graduaatsopleidingen en die sterk uitgaat van **permanente evaluatie**.

Het juridisch kader voor de toetsing is gestoeld op het Onderwijs- en Examenreglement (OER), dat in academiejaar 2018-2019 aangepast werd om de eigenheid van de graduaatsopleidingen te waarborgen, en verder de Codex Hoger onderwijs en de ECTS-fiches.

De permanente evaluatie houdt in dat studenten op verschillende tijdstippen binnen een kwartaal beoordeeld worden op basis van een individuele opdracht, oefeningen, een werkstuk of vaardigheidstoets. De commissie vroeg zich af hoe de docenten ervoor zullen zorgen dat taken en toetsen op het niveau van de graduaatsopleiding worden opgesteld. De docenten verwijzen enerzijds naar het 'toetswiel' (dat docenten ondersteunt in het kiezen van de

gepaste toetsvorm) en anderzijds naar ondersteuning door de onderwijskundige dienst (waar ondertussen heel wat ervaring is opgebouwd op basis van de reeds bestaande graduaatsopleidingen). Binnen de opleiding is er bovendien een toetscommissie voorzien die werkt in opdracht van de permanente onderwijscommissie (POC) en die de kwaliteit en de coherentie bewaakt.

Permanente evaluatie heeft pas een sterke formatieve functie als studenten makkelijk feedback ontvangen over hun vorderingen. De aanwezige studenten gaven tijdens het plaatsbezoek aan dat er voldoende feedbackmomenten zijn en dat docenten steeds aanspreekbaar zijn voor hen.

Voor de opleidingsonderdelen die een praktische inleiding in een rechtsdomein behandelen, gebeurt de beoordeling ook via een examen op het einde van het kwartaal. Tweede examenkansen worden niet uitgesteld tot op het einde van de volledige opleidingsfase, waardoor men kort op de bal kan spelen. Studenten geven wel aan dat het hen moeilijk valt om niet meteen na het examen over hun punten te kunnen beschikken – wat niet zomaar te remediëren valt, omdat punten voor iedereen tegelijk gepubliceerd worden.

Dat de graduaatsstudenten kunnen rekenen op intense begeleiding van docenten en studentenbegeleiders heeft ook te maken met de verwachte **instroom**. Men gaat ervan uit dat het vooral over generatiestudenten uit bso en tso zal gaan (VKS4).

Gevraagd naar de manier waarop de opleiding zal omgaan met de verschillende startcompetenties van de studenten verwijst men naar de werkvormen die differentiatie toelaten, bijvoorbeeld door de opdrachten die de studenten toegewezen krijgen te differentiëren (binnen de hogeschool maar ook op de werkplek); zo kan een onderzoeksoopdracht verschillende niveaus van complexiteit inhouden.

De opleiding staat ook open voor werkende studenten, maar de commissie wees er al op dat dergelijke studenten voor hoge drempels staan omdat de opleiding (voorlopig) niet in afstandsonderwijs wordt georganiseerd. Ze verwijst hierbij naar het belang van permanente vorming in het algemeen en naar de decretale verplichting om werkende studenten te ondersteunen die een kwalificatie of diploma nastreven. Het bestuur en de opleidingsverantwoordelijken geven aan dat werkende studenten een beroep zullen kunnen doen op begeleid afstandsleren (via individuele *blended learning* trajecten). In de toekomst willen zij graag de stap zetten naar afstandsonderwijs.

Wat **doorstroom** betreft kunnen studenten die slagen voor de opleiding graduaat juridisch-administratieve ondersteuning via een verkort programma van 90 studiepunten in VIVES campus Brugge het diploma verwerven van bachelor bedrijfsmanagement, afstudeerrichting rechtspraktijk. De commissie beveelt aan om een *mapping* te voorzien waarin concreet wordt wat juist nodig is om de overschakeling naar de professionele bachelor te maken.

Studenten zullen de lessen volgen op de Campus Brugge, waar ze kunnen beschikken over heel wat modern didactisch materiaal in aangepaste onderwijsruimten. Zoals de commissie kon vaststellen, zijn er klassieke onderwijsruimtes, taallabo's, hybride lokalen en *collaboration rooms* met moderne technologie beschikbaar. Bijkomende leslokalen zijn voorzien in de nieuwbouw die op de campus in de steigers staat.

2.3.4 Personeel

De opleiding wordt vormgegeven door docenten uit de aanverwante bacheloropleiding bedrijfsmanagement, al dan niet uit de afstudeerrichting rechtspraktijk. Daarnaast zullen extra collega's aangeworven worden, specifiek voor deze graduaatsopleiding.

De commissie vraagt te bewaken dat er voldoende rekening wordt gehouden met het niveauverschil tussen het graduaat en de bachelor. De docenten zijn zich bewust van de

uitdaging en weten dat zij kunnen terugvallen op een aantal mechanismen, zoals de permanente evaluatie en het document met gedragsindicatoren dat bij WPL gehanteerd wordt. Verder richten ze zich erop de studenten geen 'juridische spits technologie' bij te brengen maar louter de basis van het recht.

De docenten staan hier niet alleen: het opleidingshoofd zal de opleiding stroomlijnen, in lijn met het beleid van de POC, en zal het niveau in zijn geheel bewaken. Daarnaast hebben de onderwijsondersteuners een belangrijke rol. Docenten kunnen bovendien een beroep doen op een site waarop heel wat documentatie te vinden is over het graduaatsniveau, er werd verder een PRO-dag georganiseerd met focus op de graduaatsniveaus.

VIVES heeft ook de intentie om jaarlijks de studenten (anoniem) te bevragen over de vakken en de docenten, zoals dat bij de bachelors gebeurt. De aanwezige studenten uit het graduaat marketing lieten weten dat dit voorlopig nog niet gebeurd was voor hun opleiding.

De commissie stelt m.a.w. vast dat VIVES zich bewust is van de uitdaging om zich te richten naar niveau 5 en dat er heel wat omkadering aanwezig is om dit waar te maken. Ze vraagt de hogeschool niettemin om goed te bewaken of dit niet zou resulteren in een te hoge werkdruk voor de docenten.

2.3.5 Interne kwaliteitszorg

De nieuwe opleiding wordt volledig geïntegreerd in de hogeschool, waardoor kwaliteitszorg voor het graduaat aangestuurd, opgevolgd en bewaakt wordt binnen het kwaliteitszorgsysteem van VIVES (zie <https://www.vives.be/nl/kwaliteitszorg>).

Daarnaast is er een specifiek referentiekader voor de graduaatsopleidingen, opgemaakt door de dienst onderwijsbeleid, dat rekening houdt met de eigenheid van de graduaatsopleidingen (op het vlak van didactiek, WPL, ...).

Een belangrijke rol is weggelegd voor de POC, die voor een derde is samengesteld uit docenten, studenten en het werkveld. De werkveldpartners die de commissie kon spreken, maakten geen deel uit van de POC.

Continuïteit over de verschillende POC's heen is gewaarborgd door het feit dat de studiegebieddirecteur Handelswetenschappen en bedrijfskunde alle POC's voorziet.

Verder is een adviesraad voorzien waarin men eenmaal per jaar met de werkveldpartners wil brainstormen over eventuele verschuivingen die zich in het werkveld voordoen.

3 Oordeel

De commissie heeft ervaren dat de dialoog met de verschillende stakeholders open en constructief was. De toelichtingen die gegeven werden tijdens het locatiebezoek vormden een overtuigende aanvulling bij de vragen die de commissie had na het doornemen van het goed gestoffeerde informatiedossier.

Zowel uit het dossier als uit de gesprekken komt een logisch-coherent verhaal naar voren, evenals een grondige voorbereiding en een groot enthousiasme. VIVES wil erg graag van start gaan met deze opleiding, die ze als complementair beschouwt aan de bacheloropleiding rechtspraak. Zowel het beleidsniveau als de docenten zijn zich ervan bewust dat er voortdurende aandacht zal moeten gaan naar het bewaken van het niveauverschil tussen het grauaat (niveau 5) en de professionele bachelor (niveau 6), zodat de beoogde leerladder effectief tot stand komt.

De commissie wijst erop dat de docenten voldoende ruimte moeten krijgen om hun lessen vorm te geven op maat van de doelgroep. Verder raadt ze VIVES aan om de studenten geregeld te bevragen en van dichtbij op te volgen. Uit de getuigenissen van de aanwezige studenten en op basis van de verwachte docent/student-ratio heeft de commissie de indruk dat de nauwe begeleiding die deze doelgroep vraagt ook effectief geboden kan worden.

VIVES vertaalde de DLR naar gedragsindicatoren, waardoor de leerresultaten helder en concreet worden. De commissie wijst op het belang van voldoende (internationale) benchmarking van de leerresultaten en het curriculum.

De commissie vindt het curriculum gebalanceerd en samenhangend uitgewerkt, maar mist nog onderlinge horizontale verbindingen in de leerlijnen. Verder zijn er enkele kleinere aandachtspunten, zoals voldoende aandacht voor deontologie en ethiek, evenals het kritisch evalueren van de studiereis.

De leerlijn werkplekieren (WPL) maakt een belangrijk onderdeel uit van deze beroepsgerichte opleiding en is in verhouding uitgewerkt in het dossier. Uit de gesprekken bleek dat de vraag uit het werkveld naar de grauaatsprofielen bijzonder groot is, waardoor er een perfecte match lijkt te ontstaan tussen afgestudeerden en werkveld. VIVES geeft aan dat het een bezorgdheid heeft over de transfer die de studenten moeten maken tussen de verschillende werkplekken en nadien naar de arbeidsmarkt, en geeft aan dat vooral zwakkere studenten hierin extra zal moeten begeleiden.

Naast het bewaken van de transfer ziet de commissie twee bijkomende aandachtspunten in verband met WPL en formuleert daarom de volgende aanbevelingen:

- Studenten starten met het WPL zonder dat zij een inleiding tot het recht gevolgd hebben. De commissie raadt aan goed te monitoren of dit niet leidt tot een gebrekkige startpositie op de werkplek, waardoor de student minder goed tot leren komt. In tweede orde zou het kunnen leiden tot het afhaken van werkplekpartners.
- De commissie raadt aan om het werkveld in sterke mate te blijven betrekken, om zo te garanderen dat nieuwe ontwikkelingen in het werkveld weerspiegeld worden in het curriculum en de gedragsindicatoren.

De rol van de mentoren op de werkplek mag niet onderschat worden en een goede omkadering is dus noodzakelijk. De commissie is onder de indruk van het informatie- en opleidingstraject dat aan de werkplekpartners en de mentoren aangeboden wordt. Eens een student op een werkplek gestart is, zorgt de driehoek student-mentor-werkplekbegeleider en het bijbehorende evaluatietraject voor een nauwe opvolging van de student en zijn leerresultaten. Het getuigt van een grondige aanpak en is tevens het resultaat van eerdere ervaringen met stages (voor de bacheloropleidingen) en werkplekieren (voor de al bestaande grauaatsopleidingen).

Het evaluatiebeleid voor de op te starten opleiding is voornamelijk gebaseerd op permanente evaluatie en kadert in een grondig uitgewerkte (toets)visie. De commissie vindt deze aanpak overtuigend uitgewerkt en gepast voor de doelgroep. Ze vraagt goed te bewaken of toetsen en opdrachten wel degelijk op het niveau van de graduaatsstudenten afgestemd zijn.

Wat de instroom van deze opleiding betreft, valt het de commissie op dat vooral gemikt wordt op (generatie)studenten met een achtergrond tso of bso. Doordat de opleiding (voorlopig) niet in avondonderwijs wordt aangeboden, dreigen werkende studenten uit de boot te vallen. De commissie vraagt om in de toekomst zo mogelijk ook trajecten te voorzien die voor werkenden haalbaar zijn.

Om de mogelijke doorstroom van studenten naar de professionele bachelor te verhelderen, vraagt de commissie te zorgen voor een *mapping* waaruit duidelijk blijkt wat de vereisten zijn.

De commissie heeft een groot vertrouwen in het bijsturend vermogen van de hogeschool eens deze opleiding opgestart is. Op basis van het gevoerde onderzoek naar de potentiële kwaliteit van de opleiding graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning beoordeelt de commissie de potentiële kwaliteit van de nieuwe opleiding als geheel als voldoende. De commissie brengt een positief advies uit aan de NVAO.

Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding

Instelling	Katholieke Hogeschool VIVES Noord
Naam opleiding	Graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning
Niveau en oriëntatie	Niveau 5, graduaat
(Bijkomende) titel	Gegradueerde in de juridisch-administratieve ondersteuning
(Delen van) studiegebied(en)	Handelswetenschappen en bedrijfskunde (HWB)
Afstudeerrichtingen	-
opleidingstrajecten voor werkstudenten, voltijds/deeltijds trajecten, dag-/avondonderwijs, onderscheiden vormen van diplomering	-
De vestiging waar de opleiding wordt aangeboden	Brugge
Onderwijstaal	Nederlands
Studieomvang (in studiepunten)	120
(Delen van) studiegebied(en)	Handelswetenschappen en bedrijfskunde (HWB)
Aansluitingsmogelijkheden en vervolgopleidingen	Bachelor in het bedrijfsmanagement, afstudeerrichting rechtspraak

Bijlage 2: Opleidings specifieke leerresultaten

De DLR vallen samen met de OLR en werden geconcretiseerd in gedragsindicatoren. Elk opleidingsonderdeel binnen de opleiding bouwt aan één of meer gedragsindicatoren van de dertien DLR. Dit wordt duidelijk in de curriculummap. De 'curriculummap' is een schematische voorstelling van welke gedragsindicatoren in welke opleidingsonderdelen nagestreefd én getoetst worden.

DLR	Indicator
DLR 1.	<p>De graduateerde maakt in overleg met de leidinggevende het ontwerp van juridische standaarddocumenten en –regelingen op.</p> <p>1.1 selecteert relevante en toepasselijke modeldocumenten;</p> <p>1.2 vult modeldocumenten correct in;</p> <p>1.3 koppelt modeldocumenten aan het correcte dossier;</p> <p>1.4 maakt zelf modeldocumenten op.</p>
DLR 2.	<p>De graduateerde voert juridische documenten in en inventariseert en archiveert juridische documenten en voorwerpen via de courante software- en registratietoepassingen.</p> <p>2.1 voert juridische documenten en voorwerpen in via de courante software- en registratietoepassingen;</p> <p>2.2 stelt een inventaris op van juridische documenten en voorwerpen via de courante software en registratietoepassingen;</p> <p>2.3 slaat juridische documenten en voorwerpen op in de relevante databank via de courante software en registratietoepassingen.</p>
DLR 3.	<p>De graduateerde ondersteunt de leidinggevende bij het beheer van de courante juridische dossiers, zoekt daarvoor de gevraagde juridische informatie op en volgt dossiers op volgens de vastgelegde termijnen en procedures. De graduateerde verwerkt, verzamelt en registreert daarbij de nodige gegevens.</p> <p>3.1 volgt instructies van de leidinggevende correct op;</p> <p>3.2 hanteert vlot courante juridische databanken om juridische informatie op te zoeken;</p> <p>3.3 volgt termijnen en procedures van juridische dossiers correct op;</p> <p>3.4 verzamelt alle nodige gegevens voor een juridisch dossier;</p> <p>3.5 bewaakt de volledigheid van een dossier.</p>
DLR 4.	<p>De graduateerde maakt officiële en juridische ontwerpverslagen en notulen.</p> <p>4.1 selecteert indien nodig het correcte basissjabloon;</p> <p>4.2 maakt ontwerpverslagen en notulen op volgens afspraak met relevante betrokkenen.</p> <p>4.3 neemt essentiële onderdelen en vermeldingen op in officiële en juridische verslagen en documenten</p> <p>4.4 werkt met officiële en juridische verslagen en notulen.</p>
DLR 5.	<p>De graduateerde faciliteert en ondersteunt het contact met de cliënt bij juridische administratieve ondersteuning</p> <p>5.1 stelt zich cliëntvriendelijk en professioneel op.</p> <p>5.2 verwijst cliënten door naar de correcte persoon binnen de organisatie.</p>

5.3 bewaakt mee dat het contact met de cliënt goed wordt opgevolgd.

De gegradueerde communiceert inzake de eigen juridische en administratieve werkzaamheden met collega's, cliënten en externen met een diverse achtergrond en zet daarbij meerdere talen in.
DLR 6.

6.1 informeert relevante betrokkenen over het verloop van een dossier.

6.2 hanteert een taalregister in overeenstemming met de context.

6.3 gaat flexibel om met anderstalige en diverse contexten.

De gegradueerde levert in functie van de beleidsplanning van de organisatie de gevraagde gegevens aan de leidinggevende.
DLR 7.

7.1 informeert de leidinggevende over welke werkcontext (mankracht, infrastructuur, procedures enz.) er nodig is om het eigen takenpakket correct op te volgen.

De gegradueerde bewaakt de kwaliteit van de administratieve juridische procedures binnen zijn bevoegdheid, signaleert verbeterpunten aan de leidinggevende en formuleert verbetervoorstellen.
DLR 8.

8.1 reflecteert over de efficiëntie en effectiviteit van een procedure;

8.2 formuleert op vraag haalbare en constructieve verbeterpunten voor een procedure.

De gegradueerde neemt zijn verantwoordelijkheid op binnen het team en faciliteert de operationele werking van het team.
DLR 9.

9.1 voert op een correcte manier de eigen taken uit;

9.2 denkt mee aan oplossingen bij problemen in het team waar dit wordt gevraagd;

9.3 bouwt mee aan een professionele en constructieve werksfeer.

De gegradueerde biedt administratieve ondersteuning aan de juridische organisatie en respecteert daarbij de bedrijfsinterne voorschriften en procedures.
DLR10

10.1 biedt administratieve ondersteuning aan de juridische organisatie;

10.2 respecteert de bedrijfsinterne voorschriften en procedures.

De gegradueerde werkt oplossings- en doelgroepgericht bij de uitvoering van het eigen takenpakket.
DLR11

11.1 werkt oplossingsgericht bij het uitvoeren van de eigen taken;

11.2 werkt doelgroepgericht bij het uitvoeren van de eigen taken.

DLR 12. De gegradueerde ontwikkelt permanent de eigen professionele deskundigheid in de juridische sector.
DLR12

12.1 kent sterktes en verbeterpunten op basis van feedback van betrokkenen;

12.2 informeert zich proactief over relevante ontwikkelingen in de eigen sector;

12.3 schoolt zich, als professional in de juridische sector, levenslang bij.

De gegradueerde voert de juridisch-ondersteunende taken nauwkeurig, discreet en deontologisch correct uit.
DLR13

13.1 werkt nauwkeurig bij juridisch-ondersteunende taken;

13.2 is discreet bij juridisch-ondersteunende taken;

13.3 respecteert deontologie in juridisch-ondersteunende taken.

Bijlage 3: Samenstelling van de commissie

De beoordeling is gebeurd door een commissie van deskundigen aangesteld en getraind door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Guy Aelterman (*voorzitter*), emeritus hoogleraar Voedingstechnologie Universiteit Gent. Gewezen Kabinetschef op het Vlaamse Ministerie van Onderwijs. Daarvoor onder meer algemeen directeur van de Artesis Hogeschool Antwerpen, lid van het Dagelijks Bestuur en vicevoorzitter van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO), algemeen directeur van en hoogleraar aan de Hogeschool Gent, België

Nico Nijsten (*commissielid*), docent recht UCLL en coördinator 'Internationalization Law Program' UC Leuven

Maria Trips (*commissielid*), ere-advocaat PROGRESS Lawyers Network

Yorben Overdulve (*student-commissielid*), student graduaat juridisch-administratieve ondersteuning AP

De commissie werd bijgestaan door:

- **Lien Beyls** (procescoördinator), beleidsmedewerker NVAO
- **Kristl Van der Heyden** (extern secretaris), zaakvoerder MOORLANDcommunicatie

Alle commissieleden hebben de deontologische code van de NVAO ondertekend.

Bijlage 4: Programma voor de dialoog met de opleiding

Dinsdag 26 oktober 2021, 11u-13u

Kennismakingsmoment commissie & ontvangst overzicht eerste indrukken – online (via Microsoft Teams)

Woensdag 27 oktober 2021, 18u-19u45

Vorbereidende vergadering commissie, 8200 Brugge

Donderdag 28 oktober 2021, 9u-17u30

Locatiebezoek – Katholieke Hogeschool VIVES Noord, Campus Brugge, Xaverianenstraat 10, 8200 Brugge – raadzaal – C407

programma locatiebezoek en gesprekspartners		
Uur	Wat ?	Aanwezigen voor een gesprek met de beoordelingscommissie (2)
9.00-10.00	Verwelkoming commissie Intern overleg Kennis nemen van een selectie aan studiemateriaal (1)	Besloten commissie
10.00-11.00	Inleidend gesprek met de (vertegenwoordiger) van het instellingsbestuur en opleidingsverantwoordelijken Gesprek over de visie, de keuzes en het toekomstperspectief van de opleiding.	Studiegebieddirecteur Handelswetenschappen en bedrijfskunde
		Opleidingshoofd professionele bachelor rechtspraak
		Aspirant opleidingshoofd graduaat Juridisch-administratieve ondersteuning
		Strategisch adviseur
		Onderwijsondersteuner (TNO-proces)
		Onderwijsondersteuner - kwaliteitszorg voor graduaatsopleidingen (toekomstgericht)
11:00-11:30	Intern overleg commissie	Besloten commissie
11:30-12:15	Gesprek met studenten	BA Bedrijfsmanagement -Rechtspraak 3e jaar
		BA Bedrijfsmanagement -Rechtspraak 3e jaar
		BA Bedrijfsmanagement -Rechtspraak 3e jaar
		BA Bedrijfsmanagement -Rechtspraak – afgestudeerd AJ '20-'21
		GR Marketing- en communicatiesupport 2e jaar
12:15-13:00	Lunch commissie	Besloten commissie
13:00-13:30	Rondleiding op de campus	Studiegebieddirecteur Handelswetenschappen en bedrijfskunde
		Aspirant opleidingshoofd graduaat Juridisch-administratieve ondersteuning
13:30-14:30	Gesprek met (beoogde) docenten en onderwijsondersteuners (3)	Docent juridische vaardigheden
		Docent juridische vaardigheden

		Docent juridische vaardigheden
		Docent juridische vaardigheden
		Docent juridische vaardigheden
		Docent juridische vaardigheden
		Docent talen
		Docent digitale vaardigheden en onderwijsondersteuner - onderwijstechnologie (studiegebied Handelswetenschap- pen en bedrijfskunde)
14:30- 15:00	Intern overleg commissie	Besloten commissie
15:00- 15:45	Gesprek met vertegenwoordigers van het werkveld	Griffie
		Politie
		Verzekeringen
		Notariaat
		Vastgoed
		Advocatuur
15:45- 16:00	Inloopmoment (4)	Opleidingsverantwoordelijken ter beschikking voor eventuele vragen of extra documenten
16:00- 16:15	Terugblik (5)	Kernteam (6) van de opleiding:
		Studiegebieddirecteur Handelswetenschappen en bedrijfskunde
		Opleidingshoofd professionele bachelor rechtspraak
		Aspirant opleidingshoofd graduaat Juridisch- administratieve ondersteuning
16:15- 17:30	Intern overleg commissie	Besloten commissie

Bijlage 5: Verantwoording

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het *“Beoordelingskader Toets Nieuwe Opleiding op maat van de eigen regie”* van juni 2020, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 27 november 2020.

Nadat de aanvraag ingediend door de instelling ontvankelijk werd verklaard, heeft de NVAO een commissie samengesteld; de opleiding (instelling) werd hierbij betrokken. Deze commissie werd goedgekeurd door het dagelijks bestuur van de NVAO. De instelling tekende geen bezwaar aan tegen de commissie.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan een voorbereidend overleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens de voorbereidende werkzaamheden heeft de commissie verder alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens de dialoog met de instelling en de opleiding voorbereid.

Aan de hand van NVAO's Waarderende Aanpak heeft de commissie zich tijdens de dialoog verder verdiept in de context van de opleiding en op basis daarvan een onderzoek gevoerd naar de potentiële kwaliteit van de opleiding.

Tijdens de afrondende werkzaamheden heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een holistisch oordeel. De commissie heeft dit eindoordeel in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van beoordelingsrapport. Eens alle commissieleden hadden ingestemd met de inhoud van het beoordelingsrapport, heeft de voorzitter van de commissie het beoordelingsrapport vastgesteld. Het door de voorzitter vastgestelde beoordelingsrapport werd aan de NVAO bezorgd.

Bijlage 6: Overzicht van het bestudeerde materiaal

Informatiedossier opleiding

- TOETS NIEUWE OPLEIDING - informatiedossier graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning, Katholieke Hogeschool VIVES, studiegebied Handelswetenschappen en bedrijfskunde - campus Brugge, mei 2021

Verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- Bijlage 1 – DLR
- Bijlage 2 – overeenkomstige opleidingen
- Bijlage 3 – Opleidingsprogramma en matrixen
- Bijlage 4 – ECTS-fiches
- Bijlage 5 – Personeel
- Bijlage 6 – Contacten met werkveld
- Bijlage 7 – Werkplek

Documenten beschikbaar gesteld tijdens de dialoog

- Handboeken uit reeks 'Praktisch recht' (De Boeck/Van In)
- Demo instructiefilmpjes 'Mentor als coach' en 'Mentor als evaluator'
- Demo digitaal leerpad 'Emerging technologies' (verplicht OPO voor alle bacheloropleidingen en in de toekomst wellicht ook voor de graduaaten)

